

POSTANOWIENIE

Dnia 3 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący)

SSN Paweł Wojciechowski (sprawozdawca)

Ławnik SN Arkadiusz Sopata

Protokolant Marta Brzezińska

przy udziale prokuratora P. A. S. - obrońcy obwinionego X.Y. – prokuratora Prokuratury Rejonowej w W.

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 3 grudnia 2024 r. w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej

odwołania obrońcy obwinionego na postanowienie Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z dnia 25 czerwca 2024 r. w sprawie o sygn. [...]

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. w zw. z art. 171 pkt 1 oraz art. 166 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze (Dz.U. z 2024 r., poz. 390 t.j. – dalej powoływana jako: „p.p.”)

postanowił:

- 1. utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie;**
- 2. kosztami postępowania odwoławczego obciążyć Skarb Państwa.**

Arkadiusz Sopata Wiesław Kozielowicz Paweł Wojciechowski

UZASADNIENIE

W dniu 30 czerwca 2023 r. Prokurator Okręgowy w Warszawie zawiesił X.Y., prokuratora Prokuratury Rejonowej w W. w czynnościach na okres sześciu miesięcy. Powodem tej decyzji było uzasadnione podejrzenie popełnienia przez

ww. prokuratora czynu z art. 178a § 1 k.k. wynikające z materiałów śledztwa w sprawie o sygn. akt [...] Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej (k. 4-5 akt o sygn. [...]1.). W dniu 30 listopada 2023 r. zostało w tej sprawie wszczęte postępowanie dyscyplinarne i zostało wydane postanowienie o przedstawieniu zarzutów dyscyplinarnych (k. 107-108 akt o sygn. [...]1.). W dniu 14 grudnia 2023 r. Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym przedłużył okres zawieszenia w czynnościach służbowych prokuratora X.Y. do dnia 30 czerwca 2024 r. (k. 112-113 akt o sygn. [...]1.). W dniu 27 grudnia 2023 r. Wydział Spraw Wewnętrznych skierował wniosek o podjęcie uchwały w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie prokuratora X.Y. do odpowiedzialności karnej za czyn z art. 178a § 1 k.k. (k. 124-132 akt o sygn. [...]1.). Uchwała Sądu Najwyższego uwzględniająca ww. wniosek została wydana w dniu 7 maja 2024 r. (k. 175-176v akt o sygn. [...]1.).

Postanowieniem z dnia 25 czerwca 2024 r. Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym w sprawie o sygn. [...] przedłużył czas trwania zawieszenia w czynnościach służbowych prokuratora X.Y. do dnia 30 grudnia 2024 r. Zdaniem Sądu Dyscyplinarnego dalsze zawieszenie prokuratora X.Y. w czynnościach służbowych jest konieczne przede wszystkim dla należytej ochrony autorytetu prokuratury, a także interesu publicznego przed szkodami, jako mogłoby powodować dalsze pełnienie czynności służbowych przez ww. prokuratora. W ocenie Sądu Dyscyplinarnego, charakter zdarzenia z udziałem obwinionego spowodował, iż autorytet prokuratora został w tym wypadku znacząco naruszony, zaś dopuszczenie do dalszego wykonywania przez wymienionego obowiązków służbowych autorytet ten, co najmniej w wymiarze lokalnym, będzie istotnie podważać. Zdaniem Sądu Dyscyplinarnego powody, które legły u podstaw zawieszenia prokuratora X.Y. w czynnościach służbowych zachowały swoją aktualność albowiem zgromadzony dotąd w postępowaniu dyscyplinarnym dowody z dużym prawdopodobieństwem potwierdzają popełnienie przez obwinionego deliktu dyscyplinarnego wyczerpującego jednocześnie znamiona przestępstwa umyślnego (k. 6-7v akt o sygn. II ZO 67/24).

Na powyższe postanowienie odwołanie złożył obrońca prokuratora Prokuratury Rejonowej w W. X.Y. – prokurator P. A. S., który zaskarżonemu postanowieniu zarzucił oczywistą obrazę przepisów prawa procesowego, tj. art. 117

§ 1 i 2 k.p.k. oraz art. 353 § 1 i 2 k.p.k. poprzez nie powiadomienie obwinionego i jego obrońcy o terminie posiedzenia w dniu 25 czerwca 2024 r. oraz przeprowadzenie posiedzenia w tym dniu, pod ich nieobecność, przez co uniemożliwiono obwinionemu prokuratorowi i jego pełnomocnikowi realizację przysługujących im uprawnień, w tym uczestnictwa w posiedzeniu, składania oświadczeń i stanowisk, co mogło mieć wpływ na treść wydanego postanowienia. W konsekwencji wyżej podniesionego zarzutu, odwołujący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia. W uzasadnieniu odwołujący wskazał, że Sąd Dyscyplinarny przesłał zawiadomienie o posiedzeniu do obwinionego i jego obrońcy z dniem 19 czerwca 2024 r. do obrońcy za pośrednictwem Prokuratury Rejonowej w W., zaś do obwinionego za pośrednictwem Poczty Polskiej. Wskazał, że obrońca odebrał zawiadomienie i zapoznał się z nim w godzinach popołudniowych w dniu 24 czerwca 2024 r., zaś obwiniony pokwitował odbiór zawiadomienia o terminie posiedzenia w dniu 25 czerwca 2024 r. o godz. 13:30, czyli po terminie posiedzenia, w którym zamierzał wziąć udział (k. 3-4 akt o sygn. II ZO 67/24).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z przepisem art. 150 § 5 p.p. od postanowienia sądu dyscyplinarnego o przedłużeniu zawieszenia prokuratora w czynnościach przysługuje odwołanie. Wedle przepisu art. 150 § 1 p.p., prokurator może być zawieszony w czynnościach na okres do 6 miesięcy, jeżeli z uwagi na charakter przewinienia dyscyplinarnego konieczne jest natychmiastowe odsunięcie go od wykonywania obowiązków. Zgodnie natomiast z przepisem art. 150 § 3 p.p., zawieszenie prokuratora w czynnościach, w uzasadnionych przypadkach, może być przedłużone na wniosek rzecznika dyscyplinarnego przez sąd dyscyplinarny na dalszy, niezbędny okres. Zatem jednym z podstawowych obowiązków sądu odwoławczego jest stwierdzenie, czy w danym stanie faktycznym wystąpiła przesłanka uzasadnionego przypadku, która wpływałaby na konieczność dalszego przedłużenia zawieszenia prokuratora w czynnościach służbowych.

W doktrynie wyraźnie podnosi się, że kwestie uczestnictwa w posiedzeniach normuje art. 96 k.p.k. (a nie jak podnosi skarżący art. 353 k.p.k.), z

którego w związku z art. 117 k.p.k. można wyprowadzić ogólną tezę, że uprawnionego należy zawiadomić o posiedzeniu wówczas, gdy przepis przewiduje prawo jego uczestnictwa. W tych zaś przypadkach gdy zezwala na udział uprawnionego, jeżeli się stawi, nie jest niezbędne zawiadamianie o terminie i miejscu czynności. Po nowelizacji z 2019 r. i zmianie dyspozycji art. 96 § 2 k.p.k. nie budzi żadnych wątpliwości, że w przypadkach innych niż wskazane w art. 96 § 1 k.p.k. nie zawiadamia się o terminie posiedzenia. Jako przykłady przyznania uprawnienia do wzięcia udziału w czynności procesowej, można natomiast wskazać: art. 316 k.p.k.: "należy (...) dopuścić do udziału"; art. 315 k.p.k.: "nie można odmówić prawa wzięcia udziału"; art. 185a § 2 k.p.k.: "(...) mają prawo wziąć udział (por. M. Kurowski, Komentarz aktualizowany do art. 117 Kodeksu postępowania karnego, pkt 3 (w:) D. Świecki (red.), B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz aktualizowany, Lex/el., 2024).

Z dołączony do niniejszej sprawy akt o sygn. [...]1 wynika, że Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym zarządzeniem z dnia 18 czerwca 2024 r. po zapoznaniu się z wnioskiem Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego z dnia 11 czerwca 2024 r. o przedłużenie na okres kolejnych 6 miesięcy zawieszenia w czynnościach prokuratora X.Y., wyznaczył termin posiedzenia na dzień 25 czerwca 2024 r., godz. 11:00, zaś o powyższym powiadomił ww. obwinionego prokuratora, jego obrońcę oraz właściwego Rzecznika Dyscyplinarnego (k. 6 akt o sygn. [...]1 - zarządzenie). Zawiadomienia o terminie ww. posiedzenia zostały nadane w dniu 19 czerwca 2024 r. (k. 7-9 akt o sygn. [...]1 – zawiadomienia). Skarżący odebrał ww. zawiadomienie w dniu 24 czerwca 2024 r., zaś właściwym Rzecznik Dyscyplinarny w dniu 21 czerwca 2024 r. (k. 10 akt o sygn. [...]1 – elektroniczne pokwitowania odbioru). Jak wynika z protokołu posiedzenia Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z dnia 25 czerwca 2024 r. na posiedzenie nie stawił się nikt, pomimo prawidłowego zawiadomienia Zastępcy Rzecznika oraz obrońcy obwinionego. Obwiniony prokurator X.Y. nie odebrał zawiadomienia, skład orzekający zauważył brak EPO. W związku z powyższym, Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym postanowił zgodnie z treścią art. 157a p.p. prowadzić posiedzenie

mimo nieobecności obwinionego i braku potwierdzenia doręczenia mu zawiadomienia o terminie posiedzenia (k. 11 akt o sygn. [...])¹ – protokół).

Sąd Najwyższy zwraca uwagę, że na posiedzeniu przed Sądem Dyscyplinarnym przy Prokuratorze Generalnym nie przeprowadza się postępowania dowodowego i z uwagi na sposób procedowania w tego rodzaju sprawach, udział stron w posiedzeniu w przedmiocie przedłużenia zawieszenia w czynnościach nie jest konieczny. Przede wszystkim brak jest jednak przepisu szczególnego ustawy Prawo o prokuraturze bądź procedury karnej stosowanej odpowiednio na zasadzie art. 171 pkt 1 tej ustawy, który przewidywałby istnienie takiego obowiązku lub uprawnienia. Obwiniony nie był uprawniony na podstawie odrębnego przepisu do wzięcia udziału w posiedzeniu w przedmiocie przedłużenia zawieszenia w czynnościach służbowych. Możliwość wzięcia w nim udziału jest przewidziana wyłącznie w przypadku, gdyby obwiniony stawiał się na posiedzeniu. Na marginesie należy zauważyć, że także przepisy art. 117 § 1 i 2 k.p.k. i art. 339 § 5 k.p.k., nie wprowadzają obowiązku zawiadamiania stron o posiedzeniu w przedmiocie przedłużenia zawieszenia w czynnościach na dalszy niezbędny okres.

Strony postępowania mają zatem możliwość wzięcia udziału w powyższym posiedzeniu, jeżeli stosownie do treści stosowanego odpowiednio przepisu art. 96 § 1 i 2 k.p.k., stawia się na nim, natomiast nie ma obowiązku informowania stron o tym posiedzeniu. Z art. 157a p.p. wynika, z kolei że tylko w sytuacji gdy ustawa nakazuje zawiadomienie uczestnika o terminie czynności procesowej, czynności tej nie przeprowadza się jeżeli osoba uprawniona nie stawiała się, a brak dowodu, że została o niej powiadomiona. *A contrario*, jeśli nie ma obowiązku zawiadomienia o terminie czynności procesowej, to brak dowodu, iż strona została powiadomiona o terminie tej czynności procesowej nie stanowi przeszkody dla jej przeprowadzenia. Bez znaczenia pozostaje przy tym, że pomimo braku obowiązku zawiadomienia do stron zostało wysłana informacja o terminie posiedzenia, ma ona bowiem jedynie walor sygnalizujący. Jeśli bowiem udział w czynności procesowej nie jest obowiązkowy i nie ma odrębnego przepisu przewidującego prawo strony uczestnictwa w tej czynności, to fakt wysłania nieobowiązkowego powiadomienia o terminie czynności procesowej nie kreuje uprawnienia do uczestnictwa w tej czynności.

Sąd Najwyższy podzielił w tym zakresie ugruntowany w piśmiennictwie pogląd wskazujący, że jeżeli ustawa nie określa udziału stron w posiedzeniu, mają one prawo do udziału w nim, gdy się na nim stawiają; strony powinny zatem same dowiedzieć się o terminie i miejscu posiedzenia; w takich wypadkach stron nie zawiadamia się o posiedzeniu, a ich niestawiennictwo nie tamuje przeprowadzenia posiedzenia (zob. J. Skorupka (w:) R. Stefański (red.), S. Zabłocki (red.), Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz do art. 1-166, Warszawa 2017, s. 1072; por. także: postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 maja 2015 r., SNO 28/15; z 26 stycznia 2021 r., II DO 86/20; z 11 lutego 2021 r., II DO 128/20; z 28 kwietnia 2021 r., II DO 13/21).

Mając na względzie powyższe, Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji, kosztami postępowania odwoławczego obciążając przy tym Skarb Państwa.

Arkadiusz Sopata Wiesław Kozielowicz Paweł Wojciechowski

[a.ł]

ł.n